

A photograph of a hand reaching for a book on a shelf. The hand is wearing a grey sweater. The background is a blurred view of a library or bookstore with many books on shelves.

TEXTE SCURTE

VIAȚĂ CRESTINĂ

Ce să citim?

Harta lumii noastre
Să luăm ce este mai bun

Luis Ramoneda - Carlos Ayxelà

CE SĂ CITIM?

www.opusdei.org

Cuprins

- Ce să citim? (I): Harta lumii noastre
- Ce să citim? (II): să luăm ce este mai bun

Ce să citim? (I): Harta lumii noastre

Lectura s-a născut când umanitatea a început să pună în scris maximele înțelepților ei, codurile care își adunau obiceiurile și legile sau povestea evenimentelor făurindu-se fiecare popor. Până atunci cultura, cultura sufletului, nu exista decât ascultată; numai ceea ce bărbații și femeile rețineau în memoria lor era transmis generațiilor următoare, ca o hartă a lumii de mare preț, ca o făclie în mijlocul obscurității.

Este mereu important în viața noastră să ascultăm, chiar și în zilele noastre; este primul nostru acces la limbaj, element care îl formează atâta timp cât trăim și, mai ales, ceea ce face posibil dialogul, unul din fibrele țesăturii vieții. În același timp, pentru a asculta și a dialoga cu adevărat, este necesar să citim: „Până la urmă, să recunoaștem că pentru ca dialogul să merite osteneala trebuie să ai ceva de zis, iar acest lucru cere o bogăție interioară care să fie alimentată de lectură, reflecția personală, rugăciunea și deschiderea către societate” ^[1]

Importanța ascultării

A asculta și a citi, iată atitudini indispensabile pentru a ne lărgi orizonturile, destul de limitate natural, pentru a ne maturiza perspectivele și a înțelege realitatea, complexă și simplă în același timp. Cele două presupun capacitatea de a le *acorda atenție*. Cu siguranță, media, rețelele sociale și operatorii de telefonie își dispută atenția noastră, ca pe cel mai prețios capital al lor. Este ușor ca această abundență de reclame să o fragmenteze, cum este cazul pentru cineva care este constant întrerupt. Trebuie spus că o atenție fragmentată nu este mai puțin utilă pentru beneficiile *big data*, pentru uriașii comunicării. Dar ea ne poate sărăci determinându-ne să ne întoarcem spre exterior, cu riscul de a ne pierde interioritatea noastră. În fața acestei dinamici a dispersiunii, capacitatea de a acorda atenție unui singur lucru, o carte, o conversație, închide un mare potențial.

Atenția autentică merge mult mai departe decât simplul efort punctual de a reține câteva date; ea permite ca realitatea, persoanele, evenimentele... să ne frapeze, să ne surprindă și ca relațiile ce se nasc din aceste întâlniri să rămână vii în noi.

Ascultarea și lectura, ca forme de atenție, fac posibilă viața spirituală. De aceea ea umanizează lumea și contribuie s-o reconcilieze cu Dumnezeu. Cineva care citește și ascultă aprofundează experiențele pe care le trăiește, datorită unui proces de interiorizare analog celui care l-a făcut pe regele David să facă penitență, prin intermediul parabolei propusă de Natan ^[2].

Etimologic, *legere* semnifică a aduna, a reuni. A fi într-adevăr capabil să citești înseamnă mai mult decât simplul fapt de a ști să dai un sunet literelor; înseamnă să fii capabil să te aduni, să stai în interiorul tău, să descifrezi situații și persoane. Marele dialog, care este cultura umană se hrănește din aceste aptitudini. Totuși, accelerația vieții comportă riscul de a nu mai citi nimic, incluzându-l aici și pe cel

ce posedă o cultură medie; avem atâtea lucruri de făcut și văzut încât lăsăm să treacă săptămâni și luni, fără să găsim timpul să ne așezăm cu o carte în mâini. Atunci, harta lumii noastre, putând reprezenta cele trei dimensiuni, se limitează la câteva precare curbe de nivel. Dialogul nostru cu ceilalți, capabil să sesizeze marea scară de nuanțe ale realității personale și sociale, nu ar comporta decât cele patru culori elementare, slabă contribuție, făcând dificilă sarcina de a îmbunătăți lumea.

Sfântul Josemaría i-a încurajat mereu pe toți apropiații să aibă vederi largi și să le cultive. Căci un creștin este capabil să fie uimit, gata să reflecteze, să-și revadă opiniile, pentru a răspândi pretutindeni Evanghelia. Lectura bine aleasă – *non legere, sed eligere* spune un vechi adagiul – este una dintre chei stăpână a unei atitudini apostolice. *Pentru tine care dorești să dobândești o mentalitate catolică, universală, iată câteva caracteristici: – larghețea vederii și aprofundarea energică a ceea ce este fără încetare viu în ortodoxia catolică; grija dreaptă și sănătoasă (care nu este niciodată frivolitate) de reînnoire a doctrinelor caracteristice gândirii tradiționale, în materie de filozofie și interpretare, de istorie...; – o atenție vigilentă la orientările științei și a gândirii contemporane; și o atitudine pozitivă și deschisă în fața transformării actuale a structurilor sociale și a formelor de viață* ^[3].

Deprinderea lecturii

Pedagogii și specialiștii educării tinerilor semnaleză că este dificil să ai deprinderea lecturii dacă nu este dobândită în timpul copilăriei. Ei mai constată și diferențe semnificative între tinerii care citesc și cei care nu o fac, practic, niciodată. Cei care citesc au o mai mare ușurință în a se exprima, o mai mare capacitate de înțelegere și o mai bună cunoaștere a lor înșiși. În schimb, cei care se focalizează pe alte forme de destindere au mai multă greutate de maturizare. De exemplu, abuzul de jocuri video, nu jocurile în sine, ci abuzul face ca tinerilor să le lipsească imaginația; lumea lor interioară se deșertifică și devine prea dependentă de stimulii acestor modalități de destindere prea elementară. Acestea spuse, este evident că încurajarea lecturii nu trebuie să vină din demonizarea televiziunii sau a jocurilor video, nici să fie prezentată ca o datorie morală. Este vorba, mai degrabă, de atingerea fondului sufletesc, de a trezi fascinația pentru istorie, frumusețe, strălucirea inteligenței și a sensibilității.

În fiecare familie, este util de găsit persoana care să joace acest rol: tată, mamă, unul dintre frați ori surori mai mari, bunicul... totul bazându-se pe munca învățătorilor, monitorilor unui club de tinei, etc. Dacă ținem cont de sensibilitatea tânărului cititor, acesta va descoperi propriul său itinerar personal, incluzând marile jaloane ale literaturii universale – fiecare la timpul său – și alte titluri ce vor corespunde personalității sale.

Această sarcină nu cere să se investească mult timp, ci un pic de cap și un minimum de constanță, iar ea se revelează decisivă. Uneori va trebui să-i ajutăm, inclusiv de exemplu, să se găsească momente pentru lectură, în așa fel încât ei să găsească plăcerea, fără a cădea totuși în cadrul egoist de a refuza conversația și să trăiască împreună cu ceilalți. Probabil ne amintim de primele cărți oferite, sau pe care le-am citit, poveștile pe care ni le narau în copilăria noastră, edițiile de opere clasice sau de textele cu povești sfinte adaptate pentru copii. Poate că păstrăm bine în memorie personalitatea cutărui sau cutărui învățător, care ne-a descoperit

poezia, sau ne-a transmis entuziasmul său pentru un anumit autor.

Când cineva debutează în viața profesională și când viața sa ia avânt, ar putea constata că nu dispune de suficient timp pentru lectură, conștient fiind de beneficiile ei. De unde importanța de a aloca timp pentru lectură. Este posibil ca totalul timpului său să nu fie considerabil, dar este o chestiune de prioritate, de ordine să consacre mai puțin timp activităților mai puțin importante. În mare parte „nu timpul ne lipsește ci concentrarea” ^[4]. În același timp, este, cu siguranță, o plăcere de luat în seamă călătoriile cu avionul, cu trenul sau în transportul public, așteptările și, se înțelege de la sine, momentele de destindere. Cel care are mereu o carte la el – ceea ce este ușor în zilele noastre grație mijloacelor digitale, tabletelor, etc. – poate trage profit de câteva minute prețioase, disponibile inopinat. Dacă suma mai multor scurte momente se pot asemăna cu irigarea picătură cu picătură, zilele și lunile nu se scurg mai puțin iar vegetația crește.

Tehnologiile digitale au facilitat și ele proliferarea cărților- audio și înregistrările audio de articole din reviste, chiar lectura automată, practic, a oricărui text. Atâtea mijloace utile pentru cel care petrece, de exemplu, un mare număr de ore la volan, în mers, ori se ocupă de sarcini domestice. Cărțile-audio, mai ales dacă este vorba de înregistrări bune, arată că a citi este o bună modalitate de ascultare și ne trimit, într-o oarecare manieră, la epoca în care un mare grup de ascultători se adună în jurul unui cititor, pentru a se bucura de un talent de care ei erau lipsiți; astfel ei puteau citi!

În fața unei mulțimi de cărți

Mii de cărți sunt editate anual în lume, fără a număra abundența literatură științifică, din ce în ce mai specializată. În plus, Internetul permite accesul, deseori gratuit, la o infinitate media și de servicii de informare și opinie. În fața unui atât de mare număr de posibilități și ținând cont de limitele timpului disponibil, o considerare retrospectivă pe care o făcea sfântul Ioan Paul al II-lea devine mai actuală ca niciodată: „Totdeauna am avut o dilemă: Ce să citesc? Am încercat să aleg cel mai esențial. Producția editorială este atât de vastă! Însă nu totul este interesant și util. Trebuie să știi să alegi și să ceri sfat asupra a ceea ce este bun de citit” ^[5].

Lectura poate fi o bună ocupație pentru momentele de destindere. Pentru a o face, sunt disponibile multe cărți. Desigur, lectura operelor lărgeste spiritul, poate mai senină și mai puțin frecventă, este de o altă natură. Cu toate acestea, există o vastă tradiție de cărți de citit educative și plăcute în același timp. Totuși, cineva ar putea să se abandoneze aproape exclusiv literaturii de evaziune. Nu este vorba deci de „a citi mult” ci de a citi și lucrări de natură filozofică, teologică, literară, istorică, științifică, artistică, etc., ce ne pot îmbogăți viziunea asupra lumii, ținându-se cont de capacitatea și circumstanțele fiecăruia. Lucrările istorice și eseurile despre diferitele domenii de care suntem capabili să ne facă să ne maturizăm în interiorul nostru sunt atât de numeroase încât este mereu posibil, cu un pic de răbdare, să găsim cărți de un anumit nivel, corespunzător profilului nostru.

În momentul alegerii, este important să știm că există un număr important de întreprinderi de comunicare ce controlează lumea editorială și privilegiază în

mod logic în informațiile lor publicațiile grupului lor, în detrimentul altor cărți, poate mai interesante dar editate de mici întreprinderi, mai puțin prezente în presă, radio sau televiziune. De aceea este bine să se evite supraevaluarea ultimei publicații sau al celor mai bune vânzări, ca și cum ar fi o garanție a calității. „Există cărți ale căror coperti fac tot prețul” ^[6], scria ironic Charles Dickens. Să vrem să fim la zi poate antrena drept consecință să ne scape titlurile cele mai amuzante, inteligente sau creative, uitate pe etajerele bibliotecilor sau din casele noastre. Dat fiind că timpul disponibil este limitat și cărțile bune numeroase, merită osteneala să ne alegem cu grijă lecturile fără să ne lăsăm influențați de simple reclame publicitare.

Ni se întâmplă să regretăm că am văzut un film mediocru și am pierdut două ore din viață. Ei bine! ajungând la sfârșitul unei cărți, poate bună dar care într-adevăr nu ne-a interesat deloc, am pierdut, fără îndoială, mult mai mult timp. Dacă o carte nu ne atrage interesul și dacă nu există nici un motiv personal pentru a o citi, este poate preferabil să întrerupem lectura. Ne așteaptă alte cărți, care ne aduc mult mai mult. *Zapping*-ul cu cărțile poate ascunde nerăbdarea sau lipsa de stabilitate, deși aceasta ne permite destul de des să punem mâna pe alte titluri care ne vor plăcea și ne pot maturiza.

Cititorul care deschide paginile unei cărți nu încheie nici un contract cu autorul interzicându-i-se să o citească în diagonal ori să meargă până la capătul lecturii. Unii au obiceiul să deschidă cărțile la o anumită pagină; dacă pagina menționată îi atrage, ei citesc cartea iar în caz contrar renunță. Fără îndoială este bine să-i dăm autorului ocazia de a ne capta atenția, dar în același timp, la ce bun să pierzi timp cu o operă pentru care nu avem nicio atracție? E de la sine înțeles că, ca pentru marii clasici, lipsa de empatie ar putea fi datorată unei defectuoase formări literare. Se poate de asemenea ca o lucrare sau alta să rămână un anumit timp pe etajeră, pentru a fi reluată după câteva luni, sau chiar ani, fără să excludem că între timp am găsi o altă carte bună. În orice caz, o întreagă viață nu ar fi suficientă pentru a citi cărțile considerate clasice. Învățăm să le alegem dintre ele, de la Aristotel la Shakespeare, de la Cicero la Moliere, pe Dostoievski sau pe Chesterton, cum o facem pentru prietenii noștri: „Orice carte discretă, încetând să vorbească dacă obosește, este un prieten care sfătuiește și mă întorc la el în secret” ^[7].

^[1] Papa Francisc, Exhortație apostolică *Amoris lætitia* (19 martie 2016), nr. 141.

^[2] Cf. 2 Sam 12, 1-19.

^[3] *Brazdă*, nr. 428.

^[4] A. Zagajewski, *En la belleza ajena*, Valencia, Pre-textos 2003, p. 165.

^[5] Sfântul Ioan Paul al II-lea, *Sculați-vă! Haideti!* Plon-Mame, Paris 2004, p. 89.

^[6] C. Dickens, *Oliver Twist*, Paris, Librairie Hachette et Cie, 1893, p. 220.

^[7] Lope de Vega, *Văduva din Valencia*, Castalia, Barcelone 2001, p. 104.

[Înapoi la cuprins](#)

Ce să citim? (II): să luăm ce este mai bun

Există cărți care ne schimbă viața, cum i s-a întâmplat sfântului Augustin citind *Hortensius*, cartea lui Cicero. Câțiva ani mai târziu, el va scrie în *Confesiunile* sale: „Lectura ei îmi va schimba sentimentele; va schimba rugăciunile mele pe care ți le adreșez ție însuși, Doamne; mi-a făcut altfel dorințele și pasiunile [...] și am început deja să mă ridic pentru a mă întoarce la tine” ^[1]. După multe ocoluri, calea sa către Dumnezeu viză și mai hotărât convertirea, ea însăși confirmată printr-o carte: un fragment din scrisoarea către Romani care a făcut să cadă și ultimul zid care îl frâna ^[2].

Să facem cunoscute noutățile bune

Deși nu toate cărțile ne marchează în viață un înainte și un după foarte net, lecturile ne schimbă; ne rafinează sufletul ori îl amortește; ne lărgesc orizontul ori îl restrâng. Cu timpul, personalitatea noastră reflectă cărțile pe care le-am citit. Cel care, de-a lungul anilor, se hrănește cu lecturi bine alese ajunge să aibă o privire deschisă asupra lumii și a oamenilor, știe să înfrunte complexitatea lucrurilor și să dezvolte o sensibilitate necesară pentru a alege între banalitate și ceea ce are valoare.

Nu este mereu ușor să găsim cărți care ne ajută să ne maturizăm, chiar când este vorba să ne destindem. De aceea este folositor să facem apel la sfatul celorlalți. Căutând să ne descurcăm într-un oraș, dacă ne informăm la locuitorii lui, vom primi informații foarte utile, de negăsit pe un GPS.

La fel, putem recomanda celorlalți cărțile bune pe care le citim, căutând în același timp o bună orientare pentru lecturile noastre pe lângă persoanele care cunosc. Vorbind despre lecturile noastre, îmbogățim viața familială și conversațiile cu prietenii noștri, ceea ce poate duce la reuniuni literare sau la alte activități culturale, ca cele care stabilesc poduri între literatură și cinema. Chiar dacă lecturile bune se transmit eficient din gură în gură, nu este mai puțin util să se organizeze cluburi de lectură, să se frecventeze librăriile bune, să rămânem în contact cu librarii și să ne angajăm în dialoguri frecvente cu ei, pentru cel mai mare bine al tuturor. În plus, acest gen de inițiative permite cunoașterea părerilor pro și contra anumitor opere.

Există un mare număr de selecții a cărților de calitate, clasate în funcție de vârstă, de teme sau de gusturi personale. Acestea spuse, cea mai bună selecție este cea pe care fiecare o face singur, inspirându-se din sfaturile prietenilor cu gusturi asemănătoare, din referințele punctuale găsite cu prilejul unui curs, al unui expozeu sau al unei discuții...

Dat fiind că nu putem citi imediat tot ce ne stârnește interesul, este folositor să facem un plan de lectură, servindu-ne de referințele căpătate anterior. Această atitudine ne dă siguranța să știm că niciun titlu bun nu ne-ar scăpa și ne permite

să evităm să luăm primul titlu care ne cade în mână, când începem să citim.

Cineva a spus că într-un anumit sens, Internetul este o imensă mașină de repetiții. Inventarea imprimeriei ne-a făcut să înțelegem că ușurința în publicarea de texte favorizează proliferarea cărților mediocre sau banale. Cu toate acestea, alături de un material abundent în puțină calitate, uneori elaborat cu cea mai bună intenție din lume, Internetul conține texte ce ne permit să descoperim cheile actualității, propunând de asemenea idei de fond, care nu stârnesc mereu interesul unui mare număr din media. Și în acest domeniu este util să reperăm, ajutați de sfatul altora și de experiența noastră, site-urile sau autorii cei mai interesați. Aplicațiile pentru abonarea la anumite conținuturi sau pentru lectura în afara liniei a textelor determinate constituie în acest sens un bun ajutor. Internetul lărgeste și posibilitățile de acces la operele clasice sau antice, epuizate sau greu de găsit în librării sau biblioteci.

Să dialogăm cu cărțile

Critică, din vechiul *Krinein*, semnifică inițial, a discerne, a alege. Citind cu o atitudine critică ne permite să luăm ceea ce este mai bun din fiecare operă. Autorii, ca noi toți, sunt condiționați de contextul și de cultura lor; de aceea, în momentul de a citi este bine să ne întrebăm, de exemplu: de ce acest autor se exprimă în acest fel? Care erau ideile epocii sale care se manifestau în personajele sale? Care este percepția sa asupra valorilor perene ca prietenia, iertarea, loialitatea, etc.? Este de la sine înțeles că el nu va adopta o atitudine ostilă, ascunzând poate un anume pesimism sau o lipsă de siguranță. Finalitatea este descoperirea umbrelor și luminilor fiecărei scrieri și, dacă este cazul, de a clarifica anumite idei sau propoziții. Angajăm astfel un dialog interior cu cartea care ar putea chiar ajunge la un dialog real cu autorii (căci ei apreciază corespondența și sugestiile cititorilor lor), în care convingerile noastre personale vor ieși la suprafață; unele idei vor putea fi corectate grație acestui schimb, iar altele vor găsi nuanțe noi. Simțul apostolic este, fără îndoială, ceea ce permite să citim cu un simț critic, echilibrat, căutând nu doar să petrecem un bun moment, dar și să înțelegem categoria intelectuală a contemporanilor noștri, pentru a-i purifica și reconcilia cu valorile creștine.

În aceste condiții, lectura ne ajută să ne întărim convingeri profunde și solide, bine fundamentate, în așa fel încât fiecare să dobândească o bună judecată și să-și dezvolte stilul și personalitatea. Este valabil și pentru filmele pe care le vedem; când un film ne surprinde, ca urmare a valorilor pe care le vom descoperi aici sau de etica lor, anumite aspecte ale vieții noastre, a viziunii noastre asupra lumii sau a persoanelor se lărgesc, se flexibilizează. Astfel fiecare își poate forma discernământul și să fie sigur că ia decizii bune, bazate pe criterii pe care le înțelege și pe care este capabil să le justifice. El adoptă astfel o viziune personală, înrădăcinată în credința creștină, care îl ajută să creeze o unitate de viață.

Ceva se mișcă în sufletul nostru

De obicei, un bun cititor este și un bun *re-cititor*: o persoană ce revine asupra operelor care l-au marcat odată. O manieră eficientă de a fi *re-cititor* este să notăm, ceea ce ne permite să reflectăm din nou asupra unei idei, care ne-a venit în cursul uneia dintre aceste lecturi. Acest obicei ne ajută să ne cunoaștem și să

avem o privire mai penetrantă asupra realității și asupra celorlalți. Ni se întâmplă uneori să vrem să evocăm o întâmplare sau o parte care ne-a interesat, fără să o putem regăsi. De aici interesul de a lua câteva notițe.

Acestea zise, ca pentru tot în viața noastră, trebuie găsit un echilibru. Dacă este util să ne lăsăm surprinși de memorie, care reține mai mult decât s-ar părea, nu rămâne mai puțin necesar ca lecturile să lase o urmă foarte profundă asupra cuiva care, datorită notițelor sale, să alimenteze un dialog interior în suflet. Adesea va fi vorba mai puțin de a copia pasaje complete cât de a-ți nota impresiile, încercând să formulezi, căutând poate, intuițiile care vor să ni se descopere. Datorită acestei munci liniștite, călătoria noastră prin geografii, culturi și sensibilități se îmbogățește; peisajele nu trec simplu prin fața noastră ci ne formează și ne permit să ne dăm seama de așteptările și de talentul unui mare număr de persoane. Astfel, înțelegerea noastră despre lume se ameliorează și noi suntem la înălțimea provocării *noii evanghelizări*, care trece printr-o nouă *inculturație* (întâlnirea Evangheliei cu diferite culturi) și la care Sfântul Părinte ne invită insistent.

Responsabilitate personală

Amintind de vizitele sale la spitalele din Madrid însoțit de tineri, sfântul Josemaría povestea într-o zi cum *căuta să le țină companie și să le facă servicii materiale: să le spele mâinile, picioarele sau fața; să le taie unghiile; să-i pieptene... Noi nu le puteam aduce să mănânce, căci era interzis, dar le lăsam mereu o carte bună* ^[3]. Solicitudine sa de păstor de suflete îl făcea să amintească la toată lumea importanța de a-și alege bine lecturile, cu responsabilitate, ținând cont de impactul profund pe care acestea le au asupra formării intelectuale și spirituale ale fiecăruia. În acest sens, Catehismul ne amintește că „prima poruncă ne cere să hrănim și să ne păstrăm cu prudență și vigilență credința și să îndepărtăm tot ceea ce i se opune” ^[4]. Sfântul Părinte dădea același sfat: „Dacă văd că un program nu-mi face bine, îmi clatină valorile, mă face să devin vulgar și chiar mă murdărește, trebuie să schimb canalul. Cum se făcea pe timpul meu, „în epoca de piatră”: când o carte este bună, o citești, când o carte îți face rău, o arunci” ^[5]. *Cu aceste lecturi, cu aceste participări* ^[6]...Să alegi o carte cum îți alegi prietenii, să mergi la teatru sau la cinema, este un act responsabil și liber pentru fiecare creștin, comportând o dimensiune morală ^[7].

În fața riscului ori a superficialității, sfatul de dat este cel de a citi mult, de a citi autori diverși aparținând contextelor variate. Așa ni se deschide mentalitatea, devenim capabili să trecem peste prejudecăți nefondate și locurile comune, gata de a trăi și a comunica credința într-un mod atrăgător. În același timp, responsabilitatea formării noastre personale ne va face să citim cărți de calitate, să le alegem pe acelea care ne ajută cu adevărat să creștem din punct de vedere uman și supranatural. Putem cita un sfat înțelept pentru această muncă de discernământ: „Marile cărți au curtoazia unui rege mărinimos: ele își primesc cititorul ca și cum ar fi egalul lor. Scriitorul mediocru încearcă să ne umilească pentru a-și ascunde puțină înălțime a poziției sale” ^[8].

Sfatul persoanelor care au citit mult se poate revela prețios, în momentul când ne alegem lecturile, pentru a înțelege bine diferiți autori și să știm pe ce puncte viziunea lor ne-ar putea fi partizană sau incompletă. Deseori, comentariul unui

prieten ne poate face să descoperim o operă necunoscută până atunci și să ne deschidă largi orizonturi culturale, intelectuale sau spirituale. Altă dată acest lucru ne va face să evităm pierderea timpului cu lecturi banale care promovează comportamente contrare unei conviețuiri pașnice, care atacă religia, etc. Știm, la fel de bine, că unele cărți ne-ar putea face rău, având chiar formarea cerută pentru a le asimila bine; unele alimente ar putea fi prea dure pentru dinții noștri. Este bine să avem umilința intelectuală de a le recunoaște limitele, ceea ce nu înseamnă pudoare ci prudență. Ajutați de alții, găsim alternative să ne canalizăm neliniștile, lecturi mai ponderate, care ne permit, poate, cu timpul, să combatem, dacă trebuie, aceste alimente, care, înainte ne-ar fi putut face rău. În definitiv, este vorba să facem astfel încât cultura, pe care fiecare și-o construiește progresiv cu lecturile sale, să includă învățăturile lui Isus Cristos și să se integreze în experiența noastră vitală. Totuși în mod diferit, cel care citește cărți proaste, ca și cel care citește puțin, este foarte vulnerabil în fața erorii.

A sfătui și a căuta sfat

Dată fiind valoarea sfatului oferit, fiecare are datoria de a-i ajuta pe ceilalți în acest domeniu. Sfatul personal îi va ajuta întotdeauna pe apropiații noștri și pe prieteni să aleagă lucrări de calitate, care să îmbogățească. De asemenea este util să se participe la inițiative care propun aprecieri literare, cinematografice, culturale, etc. Acest efort, pentru a consacra câteva minute să ne împărtășim impresiile, poate a ajuta un mare număr de persoane. „Mai binele este uneori dușmanul binelui”; acest principiu se verifică și în acest domeniu. Un scurt rezumat, redactat pe viu, este preferabil unui proiect de analize detaliate, dar care nu ajunge să se concretizeze. Cu cât vor fi mai mulți colaboratori participanți la aceste inițiative, cu atât sfatul va fi obiectiv și just.

Informația furnizată de reviste, de suplimente culturale, etc. poate fi de asemenea foarte utilă. Nu este greu de găsit critici credibile, ținând cont de măiestria lor, de buna lor formare culturală și doctrinală, de tonul ponderat al opiniilor lor, etc. Sunt deci atâția indicatori diferiți care ne ajută să luăm sau nu decizia de a citi sau de a achiziționa o carte.

În orice situație, este bine să se evite apropierea reduktioniste ori superficiale asupra necesității de a cere sfat sau de a ține cont de calificările ce ne sunt propuse, în scop informativ. Faptul ca o carte să fie calificată într-o manieră clară ne poate orienta și constituie o marcă de prudență. Nimeni nu trebuie să se mire că unele dintre aceste calificări să se schimbe cu timpul; sau că ceea ce nu prezintă un inconvenient pentru cineva să poată fi pentru un altcineva. Calificarea este o orientare spre a ne ajuta să ne facem alegerile cu responsabilitate. Asta nu ne împiedică să cerem sfat în direcția spirituală, dacă noi credem că este bine pentru sufletul nostru. De altfel, atenția acordată aprecierilor morale ale unui element cultural nu trebuie să ne abată de la esențial: importanța de a citi și, în măsura posibilităților noastre, să citim mult.

Nu deconectați Spiritul, nu depreciați darurile profetiei; dar verificați totul: rețineți ce este bun, păziți-vă de orice fel de rău ^[9].

Deschiderea sufletului și vederea largă sunt cu atât mai veridice cu cât sunt animate de căutare și descoperire, pasionate și senine în același timp, de Adevăr

și de Frumusețe.

[1] Sfântul Augustin, *Confesiuni*, III.4.7.

[2] Sfântul Augustin, *Confesiuni*, VIII.12.29.

[3] Sfântul Josemaría, note luate cu ocazia unei reuniuni familiale, 20 decembrie 1970.

[4] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 2088.

[5] Papa Francisc, *Discursuri*, 6 iunie 2015.

[6] *Brazdă*, nr. 138.

[7] Despre această chestiune, cf. Ángel Rodríguez Luño, *Factores culturales de especial incidencia en la formación espiritual*, apartado 2, («Lectura»), disponibil pe www.collationes.org.

[8] N. Gómez Dávila, „*Escolios a un texto implícito*” (vol. 1). Instituto Colombiano de Cultura, 1977, p. 325.

[9] 1 Tes 5,19-22.

[Înapoi la cuprins](#)

© Fundación Studium, 2022

www.opusdei.org